

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 360

van **CHRIS JANSSENS**

datum: 1 juli 2021

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Gemeenteraad - Neutraliteit voorzitter

De voorzitter van de gemeenteraad neemt een specifieke plaats in wat betreft de werking van de gemeenteraad. Zo is het de voorzitter die, conform artikel 24 en artikel 25 van het Decreet Lokaal Bestuur, de vergaderingen voorziet, opent en sluit, en belast is met de handhaving van de orde in de vergadering.

Het voorzitterschap impliceert een neutrale houding van de voorzitter ten opzichte van de volledige raad. De voorzitter leidt immers de ganse raad en is niet (louter) het verlengstuk van het college van burgemeester en schepenen. De voorzitter moet desbetreffend ook waken over de rechten van de individuele raadsleden, ongeacht of zij behoren tot de meerderheid of de oppositie.

In sommige gemeenteraden neemt de burgemeester het voorzitterschap van de raad op zich. Daardoor is er geen duidelijk onderscheid tussen de rol van burgemeester en de rol van voorzitter van de raad. Bijkomend is het in dergelijke gevallen niet denkbeeldig dat men eerst handelt als burgemeester en pas daarna als voorzitter. Daardoor bestaat de facto het risico dat de rechten van de oppositieraadsleden niet optimaal gerespecteerd worden.

In andere gemeenteraden is de voorzitter geen lid van het college, maar kan het voorkomen dat de voorzitter veeleer handelt als lid van de meerderheid of zelfs als verlengstuk van het college dan als voorzitter van de ganse raad. In dergelijke gevallen hanteert de voorzitter een houding die permissief is ten opzichte van de raadsleden van de meerderheid, maar zeer repressief ten opzichte van de oppositieraadsleden. Soms kan het zelfs voorkomen dat een dergelijke voorzitter zich actief mengt in de debatten en via woordkeuze of non-verbale communicatie een duidelijke voorkeur laat blijken.

Beide voorbeelden tonen aan dat de neutrale houding die van een voorzitter van de gemeenteraad kan, mag en zelfs moet worden verwacht, niet steeds het geval is. Een dergelijke neutrale houding zou nochtans ontegensprekelijk bijdragen aan een betere werking van de gemeenteraad. Het Decreet Lokaal Bestuur stipuleert echter niets over de houding en het neutraal handelen van de voorzitter van de gemeenteraad.

1. Heeft de minister weet van klachten ingediend tegen voorzitters van de gemeenteraad wegens het niet trouw nakomen van de verplichtingen van hun mandaat? Indien ja, om hoeveel klachten gaat het sinds het begin van de legislatuur? Graag een overzicht per jaar en per provincie/stad, gemeente.

2. Acht de minister het nuttig om de onverenigbaarheid tussen een uitvoerend lokaal mandaat en het voorzitterschap van de gemeenteraad op te nemen in het Decreet Lokaal Bestuur? Indien ja, welke concrete stappen zal de minister daartoe ondernemen? Indien niet, waarom niet?
3. Acht de minister het nuttig om het functioneren van de voorzitter van de gemeenteraad, in casu een objectieve en neutrale houding aannemen, decretaal te verankeren? Indien ja, welke concrete stappen zal de minister daartoe ondernemen? Indien niet, waarom niet?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR,
BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 360 van 1 juli 2021

van **CHRIS JANSSENS**

1. Er zijn vanaf het begin van de huidige legislatuur 79 klachten ingediend tegen het handelen van de voorzitter van de gemeenteraad. Het gaat dan bijvoorbeeld om klachten over de wijze waarop gestemd is, over het al dan niet toestaan van tussenkomsten tijdens de vergadering, over de organisatie en het verloop van de raden tijdens de coronacrisis en over het al dan niet toestaan van het maken van audio(visuele) opnames.

Het overzicht omvat alle klachten waarin het functioneren van de voorzitter van de gemeenteraad een (beperkt) onderdeel vormt van de klacht. Identieke klachten van verschillende klagers zijn elk als een afzonderlijke klacht opgenomen in het overzicht. In het overzicht wordt geen uitspraak gedaan over de gegrondheid en het resultaat van deze klachten. Op het totaal aantal ingediende klachten bij de toezichthoudende overheid is dit aantal gering.

	2019	2020	2021	Eindtotaal
ANTWERPEN	4	11	7	22
BOECHOUT	1			1
BRECHT			1	1
HERENTALS			3	3
LIER	1			1
MERKSPLAS			2	2
PUTTE	1	1		2
RANST		3		3
WILLEBROEK	1			1
ZOERSEL		7	1	8
LIMBURG	4	4	2	10
BREE	1	1		2
HOESELT	1			1
KORTESSEM			1	1
LUMMEN	1			1
PEER		1		1
PELT			1	1
SINT-TRUIDEN	1	1		2
WELLEN		1		1
OOST- VLAANDEREN	6	8	8	22
ASSENEDE			1	1
BERLARE	1	1		2
AALTER	1			1
EEKLO		1		1
GERAARDSBER GEN	2			2

LEDE	1	5	1	7
MALDEGEM			1	1
MELLE			1	1
OOSTERZELE		1	1	2
ZELZATE	1		3	4
VLAAMS- BRABANT	3	4	5	12
BEVER	2			2
DROGENBOS		1	1	2
GOOIK			1	1
GRIMBERGEN	1		1	2
KEERBERGEN		1		1
LIEDEKERKE		1	1	2
LONDERZEEL		1		1
TIELT-WINGE			1	1
WEST- VLAANDEREN	4	3	6	13
ANZEGEM		1		1
KORTRIJK	3	2	4	9
MEULEBEKE			2	2
ZWEVEGEM	1			1
Eindtotaal	21	30	28	79

2. De gemeenteraad kiest zijn eigen voorzitter onder de gemeenteraadsleden van Belgische nationaliteit volgens de procedure omschreven in artikel 7 van het decreet over het lokaal bestuur.

Ik ben van mening dat we hier de lokale autonomie moeten laten spelen. Gemeenten zijn vrij om te kiezen of het mandaat van voorzitter van de gemeenteraad wordt opgenomen door een uitvoerend mandataris of niet.

3. Ik zie geen meerwaarde in een decretale verankering van het functioneren van de voorzitter van de gemeenteraad. Het principe van de neutraliteit is inherent aan de functie van voorzitter van de gemeenteraad. Wanneer een voorzitter dit principe zou schenden, dan biedt het decreet over het lokaal bestuur volgende mogelijkheden.

Ten eerste bepalen de artikelen 38 en 39 van het decreet over het lokaal bestuur dat de gemeenteraad een huishoudelijk reglement en een deontologische code moet aannemen. Dit reglement en deze code kunnen bepalingen bevatten die de handelwijze van de voorzitter regelen. Uiteraard moet de voorzitter zich gedragen naar de hierin opgenomen bepalingen.

Ten tweede voorziet het decreet over het lokaal bestuur voor eenieder in de mogelijkheid om klacht in te dienen bij de toezichthoudende overheid. De toezichthoudende overheid zal de klacht dan onderzoeken en in voorkomend geval de voorzitter aanmanen tot het integer en correct uitoefenen van haar of zijn taken als voorzitter. Uit mijn antwoord op vraag 1 mag blijken dat zich terzake weinig problemen stellen.

Tenslotte kan, in geval van kennelijk wangedrag of grove nalatigheid van de voorzitter van de gemeenteraad, zij of hij tuchtrechtelijk door de Vlaamse Regering gesanctioneerd worden overeenkomstig artikel 156 van het decreet over het lokaal bestuur.